

Stockholm den 29 oktober 2021

R-2021/1450

Till Infrastrukturdepartementet

I2021/02074

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 29 juli 2021 beretts tillfälle att avge yttrande över promemorian Genomförandet av mobilitetspaketet.

Sammanfattning

Advokatsamfundet har inga invändningar mot att rättsakterna i det s.k. mobilitetspaketet genomförs i svensk rätt. Advokatsamfundet har dock synpunkter på tillvägagångssättet för implementeringen samt de överväganden som gjorts av departementet i samband med utredningen. Dessa synpunkter kan sammanfattas på följande sätt.

- Det saknas utredning av frekvensen av den problematik som de nya reglerna avser att stävja.
- Den föreslagna regleringen kommer innebära att en omfattande mängd personuppgifter hanteras och i vissa fall delas med utländska myndigheter utan att en tillräcklig analys skett av i vilken omfattning hanteringen av personuppgifter verkligen är nödvändig.
- Regleringen framstår som ytterst svårtillgänglig för den som driver vägtransportverksamhet. Denna synpunkt tar särskilt sikte på utstationeringsregleringen, vilken också medför omfattande administrativa skyldigheter.

- Utstationeringsreglerna utvidgas i förhållande till den EU-rättsliga regleringen utan att en tillräcklig analys gjorts av om detta behövs.

Allmänna utgångspunkter

Enligt Advokatsamfundets uppfattning är det grundläggande att en utredning av förevarande slag tydliggör och analyserar möjliga negativa konsekvenser av föreslagen lagstiftning och att lagstiftning bara införs om fördelarna överväger nackdelarna. Detta gäller i ännu högre grad när möjliga negativa konsekvenser avser fundamentala värden såsom rättssäkerhet, personlig integritet och liknande.

Genom sitt medlemskap i EU kan Sverige vara skyldigt att införa europeiska rättsakter i svensk lagstiftning. Denna skyldighet innebär emellertid inte, enligt Advokatsamfundets uppfattning, att ovan beskrivna analys kan underlåtas. Den lagstiftning som införs mot bakgrund av en dylik skyldighet gentemot EU måste också granskas så att den rättssäkerhet som regeringsformen tillförsäkrar svenska medborgare inte träds förnär.

Synpunkter

Det saknas utredning av frekvensen av den problematik som de nya reglerna avser att stävja

Mobilitetspaketet motiveras generellt av förekomsten av olika problem inom vägtransportsektorn; alltifrån dåliga arbetsförhållanden för chaufförer, förekomsten av fordon i dåligt skick till utnyttjande av regler om cabotagetransporter på ett sätt som inte varit syftet (se EU 2020/1054 samt EU 2020/1055).

De lagändringar som föreslås i utredningen motiveras på flera ställen i promemorian med att det förekommer problem på transportmarknaden i olika avseenden, såsom förekomsten av bulvanförhållanden (s. 77–78), att utländska transportörer använder kombidirektivet för att stadigvarande utföra transporter i Sverige (s. 107) och att förare inte på ett korrekt sätt registrerar gränspassager (s. 116) m.m.

Advokatsamfundet anser det vara en påtaglig brist att dessa påståenden om missförhållanden inte underbyggs i promemorian med någon form av utredning eller undersökningar. Att motivera införandet av ytterligare reglering av vägtransportmarknaden, vilken dessutom i flera fall kan medföra sanktioner eller straffrättsligt ansvar, utan sådan närmare utredning är inte godtagbart.

Den föreslagna regleringen kommer att innebära att en omfattande mängd personuppgifter hanteras och i vissa fall delas med utländska myndigheter

Av promemorian framgår att de kontrollåtgärder som departementet ser som nödvändiga för att efterlevnaden av den nya regleringen ska kunna sanktioneras kommer att innebära en relativt omfattande hantering av personuppgifter (se t.ex. s. 90–91, avsnitt 3.10, s. 121, s. 127 och avsnitt 7.17). Dessa personuppgifter ska samlas in och lagras, men också delas mellan myndigheter och i vissa fall med myndigheter i andra medlemsstater.

Det är naturligt att personuppgifter i vissa fall behöver hanteras och sådan hantering är i många fall tillåten. Advokatsamfundet anser dock att utredningens analys gällande nödvändigheten av, och proportionaliteten i, den föreslagna hanteringen är bristfällig. I vissa fall konstateras enbart att hanteringen är tillåten eftersom den följer av EU-reglering. Advokatsamfundet menar att ett sådant konstaterade inte är tillräckligt utan en analys av i vilken omfattning hanteringen av personuppgifter verkligen är nödvändig bör göras. Detta gäller i allra högsta grad i fråga om delningen av vissa personuppgifter med myndigheter i andra EU-stater. Det ska i sammanhanget framhållas att insamlandet av personuppgifter sker i samband med den enskildes utövande av sitt arbete, och att insamlandet sker i syfte att kontrollera en annan persons, dvs. den enskildes arbetsgivares, regelefterlevnad.

Regleringen framstår som ytterst svårtillgänglig för den som driver vägtransportverksamhet

Redan idag utgör vägtransportsektorn en i mycket hög utsträckning genomreglerad bransch. Den som vill bedriva vägtransportverksamhet behöver känna till innehållet i, och förhålla sig till, en lång rad lagar och förordningar. Som framhålls i promemorian utgörs en inte obetydlig andel av Sveriges åkerier av enmansföretag. Därutöver torde antalet mindre åkerier vara stort. Redan den reglering som finns idag riskerar att leda till att små åkerier slås ut, eller konsolideras med större verksamheter.

Den reglering som föreslås i promemorian är komplicerad. Detta gäller i synnerhet den reglering som föreslås införas i utstationeringslagen. Advokatsamfundet har i tidigare remissvar framhållit den komplexitet och de tillämpningssvårigheter som

utstationeringslagen innebär.¹ Den reglering av utstationering av arbetstagare inom vägtransportsektorn som föreslås införas i utstationeringslagen innebär inte bara ytterligare en lag för vägtransportföretag att förhålla sig till, den framstår också som mycket svår för den enskilde att tillgodogöra sig. Denna svårighet framstår som särskilt påtaglig vad avser regleringen av vilka förare som inte ska anses utstationerade trots att de i och för sig utför en transport i Sverige.

Införandet av lagstiftning som är svårtillgänglig för den som träffas av densamma framstår varken som ändamålsenligt eller rättssäkert.

Utstationeringslagen är vidare till sitt ursprung en arbetsrättslig reglering som inte, enligt Advokatsamfundets uppfattning, gagnas av att administrativa föreskrifter med transporträttslig bakgrund om rapportering till myndigheter och liknande införs i densamma. Enligt Advokatsamfundet framstår införandet av en ny samlad lag avseende vägtransporter som mer ändamålsenligt och tillgängligt för åkeribranschen.

Slutligen framstår de administrativa kraven på vägtransportören vid utstationering av en förare till Sverige som oproportionerliga i de fall när en förare t.ex. utför de cabotagetransporter som tillåts i samband med en internationell transport till Sverige. I dessa fall torde den tid som föraren befinner sig i Sverige röra sig om högst några få dagar. För att regleringen ska träffa de förare som, enligt vad som uppges i promemorian, utför upprepade cabotagetransporter i Sverige utan att lämna landet däremellan, framstår det som tillräckligt om utstationering anses vara för handen efter att föraren befunnit sig i Sverige under ett visst antal dagar.

Utstationeringsreglerna utvidgas i förhållande till den EU-rättsliga regleringen utan att en tillräcklig analys gjorts av om detta behövs

Av promemorian framgår att departementet föreslår en omfattning av utstationeringsreglerna som går utöver vad som krävs för uppfyllande av direktiv 2002/1057. Advokatsamfundet anser emellertid att utredningen kring varför tillämpligheten av utstationeringsreglerna behöver utökas på det sättet är bristfällig.

Den avvägning som måste göras vid införandet av dylika regler, vilka enligt Advokatsamfundets uppfattning kan komma att innebära en inskränkning i den fria

¹ Se Advokatsamfundets yttrande den 13 september 2019 över betänkandet Genomförandet av ändringar i utstationeringsdirektivet SOU 2019:25.

rörligheten genom de administrativa hinder som uppställs, bör avse å ena sidan det ingrepp som regleringen innebär för enskilda och å andra sidan omfattningen av det problem som ska regleras.

Som Advokatsamfundet anmärkt ovan saknas i förevarande utredning i flera avseenden redogörelser för omfattningen av den problematik som avses att stävjas. Så även i förevarande fall. I brist på evidens om problemens omfattning bör en utvidgning av utstationeringsreglerna utöver vad som följer av sådan EU-reglering som Sverige är skyldigt att genomföra inte ske. Denna synpunkt gör sig särskilt starkt gällande mot bakgrund av utstationeringslagens allmänna svårillgänglighet.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander